

A Győri Ítéltábla a dr. Szentmártony Kristóf ügyvéd által képviselt **felperesnek** a Hetzmann Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen tartozás megfizetése iránti perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. szeptember 30. napján kelt 15.G.40.143/2017/61. számú ítélete ellen az alperes által 62. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperesnek 622.300,- (Hatszázhuzonkettőezer-háromszáz) forint másodfokú perkötséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### **I n d o k o l á s**

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletének indokolásában megállapította, hogy a Székesfehérvári Törvényszék a 15.G.40.103/2013/9. számú, a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.245/2014/8/II. számú ítéletével jogerőre emelkedett ítéletével kötelezte az **Cég 1** Társulatot (Társulat) 39.488.295 forint kölcsöntartozás és járulékai felperes részére történő megfizetésére. A Székesfehérvári Törvényszék e peres eljárást a jelen per alperesével szemben az 1996. évi XXV. törvény 11.§ (1) és (4) bekezdése alapján megszüntette. A felperes az adósságrendezési eljárás befejezését követő 2 év elteltével nyújtotta be ismételten az alperessel szemben a kereseti kérelmét.

Az alperes, valamint **T 1**, **T 2** és **T 3** települések önkormányzatai közös szennyvízelvezetési, -tisztítási rendszer kiépítéséről határoztak, mely beruházást közbeszerzési eljárás előzte meg. A megrendelők képviselőjében az alperes gesztorként járt el a három kivitelező cég - többek között a felperes - alkotta konzorciummal szemben, így került sor a 2006.április 14-i vállalkozási szerződés megkötésére. A szerződést utóbb a felek 2006. június 30-án, 2007. június 26-án, 2008. június 30-án, 2008. december 30-án és 2009. május 31-én módosították. A szennyvízelvezetési közüzemi beruházás első üteme állami céltámogatást kapott. Ennek lehívhatóságához az önkormányzatoknak önerőt is igazolniuk kellett. Ezt az önkormányzatok részben banki hiteltől, részben állami támogatás útján kívánták biztosítani. A kivitelezési munkák 2006. tavaszán megkezdődtek, azonban az önkormányzatoknak nem sikerült finanszírozó bankot találniuk, ezért a vállalkozási szerződést a felek 2006.június 30-án a finanszírozási konstrukciót is érintve módosították. E szerint az önkormányzatok 2,33 milliárd forint állami támogatást kaptak, ami nem csak a szennyvízhálózatra, hanem egy tisztító telep megépítésére is vonatkozott. Ezen túl az önkormányzatoknak kellett rendelkezniük 1 milliárd forint saját forrással, továbbá 1,5 milliárd alapítványi támogatással. E három tétel együttesen biztosította a beruházáshoz szükséges pénzüsszeget. Az alapítványi

támogatás a **Név II** alapítványon keresztül valósult volna meg. A három kivitelező cég vállalta, hogy 1,5 milliárd forint támogatást biztosít abban az esetben az alapítványi támogatás részeként, ha az állami céltámogatás és az önkormányzati önerő biztosított. A beruházás folytatódott, a finanszírozási konstrukció azonban nem valósult meg, többek között azért, mert az önkormányzatok a teljes állami támogatást csak a szennyvízhálózat megépítésére kívánták elszámolni, a tisztító telepre nem, ezt azonban az állam nem fogadta el. A finanszírozási mód rendezéséig a felperes átmeneti segítségként 2006.november 23-án a beruházásban érintett önkormányzatoknak 322.000.000 forint kölcsönt biztosított. Ennek az volt a célja, hogy a már elvégzett munkákhoz kapcsolódó állami céltámogatás lehívható legyen. A kölcsön az ehhez szükséges önerőt hivatott igazolni. A felperes a kölcsönt az alperesnek, mint a beruházás gesztorának utalta át, aki abból különböző összegeket tovább utalt a többi önkormányzat részére.

A peres felek, valamint az érintett többi önkormányzat 2007.szeptember 3-án újabb kölcsönszerződést kötöttek oly módon, hogy az önkormányzat helyett a Társulat lett adós. A 3.c./ pontban a Társulat a tartozásátvállalással egyidejűleg vállalta a tartozás összegének legalább 50 %-a megfizetését. A 3.d.1.) pontja szerint amennyiben a kölcsönadó a megvalósult létesítmény hosszútávú üzemeltetésében érdekeltté válik, a fennmaradó tartozásrész ennek értékébe beszámításba kerül. A 3.d.2.) pont úgy rendelkezett, hogy egyéb esetben az üzemeltetésről szóló szerződés megkötését követő 90 napon belül az átvállaló gondoskodik a fennmaradt tartozásrész kiegyenlítéséről, amelyre kölcsönvevő kezességet vállal.

A Társulat a 2007.október 1-i tartozás átvállalási nyilatkozatával 119.140.000 forint tartozás megfizetését vállalta, így az önkormányzat tartozása a felperes felé megszűnt. A Társulat 2007.október 12-én 79.651.705 forintot fizetett meg, az ezt meghaladóan fennálló 39.488.295 forintos tartozását elismerte. A Társulat tartozásáért az alperes kezességet vállalt a 2007.szeptember 3-i szerződésben.

A beruházásban érintett önkormányzatok és víziközmű társulatok 2007.szeptember 12-én a beruházás részbeni finanszírozására hitelszerződéseket kötöttek az ... Bank Hungary Nyrt-vel. E szerződéseket a **Név II** alapítvány, mint támogató, a **Cég 2 Kft.** pedig mint a kivitelező konzorcium képviselője a szerződést tudomásul vevő félként írta alá. A felperes és a **Név II** alapítvány között 2007.július 20-án 540.000.000 forintos támogatási szerződés jött létre, amit a támogató pénz utalása nélkül 2008.február 22-én rossz gazdasági pénzügyi helyzetére felmondott. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a beruházás körüli zavaros és bizonytalan pénzügyi helyzet miatt a többi kivitelező cég és a **Név II** alapítvány között sem jött létre megállapodás a támogatásról.

A beruházásban érintett önkormányzatok 2009.október 15-én határozatlan idejű bérleti és üzemeltetési szerződést kötöttek a szennyvízelvezető hálózat és tisztító telep üzemeltetésére a **Cég 3 Zrt**-vel, aki a rendszert azóta is működteti.

A felperes a leszállított, módosított kereseti kérelmében elsődlegesen a 26.088.295 forint kölcsöntartozás és annak járulékai megfizetésére kérte az alperest kezesként kötelezni, hivatkozva a 15.G.40.103/2013/9.számú ítéletre. Másodlagosan - mivel a víziközmű társulat időközben kényszertörlesztés alá került, így a tartozás megfizetésére nem képes - közvetlenül kérte az alperes marasztalását. Harmadlagosan - amennyiben a bíróság az alperes védekezését elfogadva a kölcsönszerződés és módosítása semmisségét állapítaná meg - jogalap nélküli gazdagodás címén kérte kötelezni az alperest a kereseti kérelem szerinti tőke, valamint 2006. december 7-től járó késedelmi kamat megfizetésére. Negyedlegesen arra hivatkozott, hogy amennyiben az alperesnek a kötelezettségvállalással, pontosabban annak hiányával kapcsolatos védekezést a bíróság elfogadja, akkor a kölcsönszerződést tévedés, megtévesztés címén megtámadja, ennek eredményeként pedig

jogalap nélküli gazdagodás címén kéri az elszámolást a kereseti kérelem szerintiösszagszerűségnek megfelelően. Hangsúlyozta, hogy amennyiben az önkormányzat kezességvállalásának bármilyen akadálya volt, a kezességvállalással kapcsolatos esetleges részleges érvénytelenség a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi, mert kezességvállalás nélkül nem hitelezett volna a Társulat részére. Álláspontja szerint az alperesnek az ágazati jogszabályba ütközésre alapított semmisségi kifogása alaptalan, figyelemmel a BDT2018.3837.számú döntésre.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a Társulat 2007.október 1-i tartozásátvállaló nyilatkozata gyakorlatilag a 2007.szeptember 3-i kölcsönszerződés módosítás újabb módosítását jelentette, amellyel az önkormányzat szabadult a kezesi kötelezettsége alól. Amennyiben az elsőfokú bíróság ettől eltérő álláspontra helyezkedne, úgy a kölcsönszerződés és annak módosítása semmis, mert valójában egyik félnek sem állt szándékában kölcsönszerződést kötnie, a kölcsönként nevesített ügylet lényegében az alapítványi támogatást leplezte. A felek között a beruházáshoz kapcsolódóan kizárólag vállalkozói díj elszámolása történhetett meg, figyelemmel az ... Bankkal kötött hitelszerződésre is. 2007.október 12-én az alperes a felperesnek átutalt 79.651.705 forintot a banki hitelből, ami ugyancsak vállalkozói díj címén lett kifizetve, ez pedig azt támasztja alá, hogy a felek között kölcsönszerződés nem jött létre. Ezt meghaladóan hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés semmis, mert ágazati jogszabályokba, az 1996. évi CXII.tv. 3. § (3) bekezdésébe, továbbá az 1990.évi LXV.tv. (Ötv.) 88. § (1) és (2) bekezdésébe ütközik. Állította, hogy a kölcsön visszafizetése megtörtént oly módon, hogy a **Cég 2 Kft.** a felperesre engedményezte a vállalkozási díjból a kölcsönnek megfelelő összeget, az engedményezéssel pedig a felperes már hozzájutott a követeléséhez. Arra is hivatkozott, hogy a kölcsön a beruházás lebonyolításához kapcsolódott, aminek finanszírozhatóságához a kivitelező cégek a **Név II** alapítványon keresztül 1.513.000.000 forint támogatást ígértek. A támogatás nyújtására a kivitelező cégek egyetemleges kötelezettséget vállaltak, az erre vonatkozó megállapodás jelenleg is hatályos, ezért felperestől követelhető a teljes támogatási összeg megfizetése. Miután a kölcsön visszafizetésének feltétele volt az alapítványi támogatás teljesítése, a kölcsön még nem vált esedékessé. Amennyiben ezt az álláspontot az elsőfokú bíróság nem fogadná el, úgy az alperes a kereseti kérelem mértékéig beszámítási igényt terjesztett elő a felperessel szemben az ígért, de ténylegesen meg nem fizetett alapítványi támogatásra hivatkozva. Másodlagosan a beszámítási kifogását kártérítés jogcímén terjesztette elő arra hivatkozva, hogy a felperes felróható magatartása miatt nem jutott az alapítványi támogatáshoz. Állítása szerint a felek megállapodtak abban, hogy az alapítványi támogatás ellenében változatlan vállalkozói díj mellett az elvégzendő munka műszaki tartalma csökken, ez pedig azt jelenti, hogy a felperes kétszeresen kívánja elszámolni a ténylegesen támogatásként nyújtott összeget. Beszámítási igényt terjesztett elő arra hivatkozva is, hogy a beruházás elszámolásával összefüggésben jelenleg is peres eljárás van folyamatban az önkormányzatok és a kivitelező cégek között. Az e peres eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény és a vállalkozói szerződés alapján az önkormányzatokat 2.610.000.000 forintos késedelmi kötbér illeti meg, amely a jelen kereseti követeléssel szemben elszámolható. Ezt meghaladóan hivatkozott arra, hogy ugyanezen per adataira tekintettel az állapítható meg, hogy a kivitelező cégek hibásan teljesítettek, az általuk okozott kár 183.620.285 forint, amelynek ugyancsak a beszámítását kérte a felperesi keresettel szemben.

A felperes az alperesi ellenkérelem ismeretében a kereseti kérelmét változatlanul fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy a követelése alapjául szolgáló kölcsönszerződés teljes mértékben független volt az alapítványi támogatástól. Az alperes beszámítási igénye eljárásjogilag is megalapozatlan egyrészt, mert a beszámítási kifogását különböző perekben különböző követelésekkel szemben kívánja érvényesíteni, másrészt pedig a korábban a felperessel szemben folyt felszámolási

eljárásban az alperes hitelezői igényt nem terjesztett elő, így a felperessel szembeni követelésre az 1991. évi XLIX.tv.(Cstv.) 38. § (3) bekezdése alapján a jelen perben sem hivatkozhat.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes módosított kereseti kérelmének helyt adva arra az esetre, amennyiben az **Cég 1** Társulattal szemben a Székesfehérvári Törvényszék 15.G.40.103/2013/9. számú ítéletében foglalt fizetési kötelezettség behajthatatlan, az alperest kötelezte ezen kötelezettségből a felperes javára 26.088.295 forint, valamint a hivatkozott ítélet szerinti késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. Kötelezte az alperest 15 napon belül 483.425 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. A felperest kötelezte, hogy az állam javára fizessen meg 510.000 forint feljegyzett illetéket azzal, hogy ezt meghaladóan a feljegyzett illetéket az állam viseli.

A törvényszék alaptalannak találta az alperes azon védekezését, hogy a Társulat 2007.október 1-i tartozás átvállalási nyilatkozata a 2007.szeptember 3-ai megállapodást úgy módosította, hogy az az önkormányzat kezességvállalását megszüntette. Az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 272. §-ára és 332. §-ára utalással kifejtette, hogy a csatolt két dokumentum együttes értelmezése alapján az alperes kezesi felelőssége fennáll, ezt támasztja alá **Név 2** és **Név 3** tanúvallomása is.

A Ptk. 273.§ (1) bekezdése körén belül vizsgálta, mennyiben alapos az alperesnek a kölcsönszerződés semmisségére alapított védekezése. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság korábbi jogerős ítéleteihez képest az alperes változatlanul nem tudta igazolni, hogy a kölcsönszerződést a felek színlelték volna. Az alperes előadásából is az következik, hogy a felek a finanszírozási konstrukcióban nem tudtak megállapodni. Az alperesnek átmeneti forrásként pénzre volt szüksége azzal, hogy amennyiben a **Név II**-féle támogatás létrejön, akkor nem kell elszámolni a kölcsönrel. A törvényszék rámutatott, hogy a színlelésnek a szerződés megkötésekor kellett volna fennállnia. A színlelés megállapíthatósága szempontjából annak nem lehet jelentősége, hogy a későbbiekben megvalósuló **Név II** támogatást illetően az önkormányzatnak milyen várakozási voltak. Az alperesnek a pénz visszafizetésével összefüggő titkos fenntartása, rejtett indoka a Ptk. 207. § (4) bekezdése alapján a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

Az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen ismertette a jelen eljárás anyagává tett, más perekben meghallgatott tanúk - **Név 4**, **Név 5**, **Név 3**, **Név 2**, **Név 6**, **Név 7** és **Név 8** - tanúvallomását. A tanúvallomásokat egybevetve és értékelve rámutatott, hogy az alperes állításával szemben a jelen eljárásban annak van jelentősége, hogy a kölcsönszerződés megkötésekor az önkormányzatoknak sem saját forrása, sem banki kölcsöne nem volt még. A 2006.novemberi finanszírozási helyzethez képest érdektelen és irreleváns, hogy az egy évvel későbbi bankhitel szerződés milyen körülmények között és milyen indokokból jött létre. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság szükségtelennek találta az alperes által indítványozott **Név 9** és **Név 10**, továbbá **Név 11** tanúkenti meghallgatását. Utalt arra, hogy az alperes nem indokolta, hogy az általa kért tanúk mely tényállási elemet mennyiben és hogyan tudnák cáfolni, kétségessé tenni. Az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások egybevetésével megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés célja az alperes részére az átmeneti segítség nyújtása volt. A Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsön nyújtásának tényét támasztja alá az is, hogy az alperes és a társulat elismerték a tartozásukat és azt részben teljesítették is, továbbá újabb szerződés megkötésével megerősítették a megállapodás kölcsön jellegét és még a visszafizetés alternatív módjában is megállapodtak a koncessziós jog biztosításával.

Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak az alperesnek azt az állítását sem, amely szerint a kölcsön színleltségére utal, hogy az alperes teljesítésére a felperes felé vállalkozói díj jogcímén került sor. A törvényszék rámutatott, hogy ezt az előadást az alperes által hivatkozott 22/A/2.sorszám alatt csatolt, a felperes és a **Cég 2** Kft. között létrejött engedményezési szerződés is

cáfolja. Emellett értékelte azt a körülményt is, hogy az ... Bank nyilatkozata szerint a bank részéről a felperes felé a kifizetésre jogcím nélkül, kizárólag az alperesi polgármester rendelkezése alapján került sor. A bíróság szükségtelennek tartotta az időmúlásra és a bank adatközlésére figyelemmel e körülményre az alperes által indítványozott **Név 12** tanúkenti meghallgatását.

A törvényszék rámutatott, hogy az alperes által ugyancsak hivatkozott, 22/A/1.sorszám alatt csatolt 2009. január 12-i három oldalú megállapodás érvényesen nem jött létre, azt a **Cég 2** Kft nem írta alá, és az alapján egyébként sem értelmezhető, hogy a Ptk. 328. §-a szerinti feltételek hogyan valósultak volna meg. Az alperes semmilyen módon nem igazolta azt az állítását, hogy az egyes vállalkozási díj számlákból eredő követelések engedményezése miként lenne elszámolható a kölcsön teljesítéseként. Alaptalannak találta azt az alperesi hivatkozást is, hogy a nyújtott kölcsön lényegében az alapítványi támogatással volt azonos. Ezt az állítását az alperes ugyancsak nem bizonyította.

A Ptk. 200. § (2) bekezdése körében állapított semmisséggel kapcsolatban kifejtette, hogy az 1996. évi XCII.tv. 3. § (1) bekezdés b) pontjában és (4) bekezdésében írtakra figyelemmel a BDT2007.1643.számú jogeset szerint a szerződés semmissége nem állapítható meg, mert egyrészt a felperes üzletszerű tevékenységére az alperes még csak tényelőadást sem tett, másrészt erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában az ágazati jogszabályok megszegése nem eredményezi a szerződés semmisségét. A bíróság szükségtelennek találta a NAV ismételt megkeresését abból a célból, hogy a PSZÁF engedély meglétével kapcsolatban volt-e bármilyen nyomozás. Az Ötv. 10. § (1) bekezdés d) pontjával, valamint 88. § (1) és (2) bekezdésével kapcsolatban ugyancsak arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ágazati jogszabályba ütközés nem eredményez semmisséget. E körben hivatkozott a Kúria 15.G.40.034/2015.számú ítéletére, valamint az EBH2000.194.számú határozatra, mely szerint a polgármester képviseleti jogkörének harmadik személyekkel szemben történő korlátozása csak akkor hatályos, ha erről a korlátozásról az önkormányzattal szerződő harmadik személyek tudtak. Hangsúlyozta, hogy ilyen korlátozásról a felperes a perben rendelkezésre álló adatok alapján nem tudott. Utalt arra, hogy e körben az alperes lényegében a saját felróható rosszhiszemű magatartására, a Ptk. 4. §-ába ütköző eljárására hivatkozott. Ezzel összefüggésben utalt a BDT2005.1202.számú döntésére, mely szerint saját felróható magatartására előnyök szerzése érdekében senki sem hivatkozhat, még akkor sem, ha az adott hivatkozás éppen a Ptk. 4. §-ába ütköző magatartással előidézett semmisség lenne.

Az alperes beszámítási kifogását a Cstv. 38.§ (3) bekezdése alapján találta alaptalannak, hangsúlyozva, hogy a perben történő beszámítás előfeltételeként nem vitatottan hiányzott, hogy a felperes ellen folyamatban volt felszámolási eljárásban az alperes hitelezői igényt terjesszen elő. A perköltségről az 1952. évi III. törvény (Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a Pp. 252. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozva annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan megváltoztatását és a felperesi kereseti kérelem teljes körű elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, iratellenes. A törvényszék számos olyan körülményt, ténytet fogadott el bizonyítékként a felperes javára, amelyet sem a beszerzett okirati bizonyítékok, sem a tanúvallomások nem támasztanak alá. A felperes által folyósítani vállalt támogatással kapcsolatos tényállás hiányos, mert az elsőfokú ítélet nem tartalmazza, hogy a **Név II** alapítványnak a beruházás támogatásával kapcsolatos felmondására azért került sor, mert a felperes nem teljesítette a támogatási vállalást. Téves és iratellenes az ítélet indokolásának az a része is, mely szerint a kölcsönszerződés megkötésekor az önkormányzatoknak titkos fenntartása lett volna.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet nagy részben olyan tanúk vallomásán alapul, akik nem a jelen eljárásban kerültek meghallgatásra, így az alperesi képviselő el volt zárva attól, hogy a tanúkhöz kérdéseket tegyen fel. Emellett a tanúvallomásokat az elsőfokú bíróság egyoldalúan értékelte, erre

vonatkozó alperesi előadás ellenére sem vette figyelembe azokat a tanúvallomásokat, amelyek nem felelnek meg a felperesi kereseti kérelemnek. A törvényszék az alperesre nézve kedvező vallomást tevő **Név 3** tanút tévesen találta elfogultnak. Ez különösen azért elfogadhatatlan, mert a felperes törvényes képviselőjének vallomását az elsőfokú bíróság alkalmasnak találta az ítéleti tényállás megállapítására. A törvényszék önkényesen járt el **Név 2** tanúvallomásának értékelésekor, **Név 6** más perben elhangzott tanúvallomását hiányosan ismertette, márpedig a nem ismertetett tanúvallomás részlet éppen az alperesi álláspontot támasztaná alá. A jelen perben számos olyan új tényállási elem jelent meg, amely a többi önkormányzat pereiben nem jelentkezett, ezen nóvumok tekintetében pedig elengedhetetlen lett volna a más eljárásokban meghallgatott tanúk perbeli meghallgatása. **Név 8** tanúvallomását az elsőfokú bíróság annak ellenére fogadta el, hogy az nyilvánvalóan iratellenes.

Sérelmezte, hogy a törvényszék az alperes bizonyítási indítványait elutasította, így nem került sor a projekt pénzügyi lebonyolítását ismerő **Név 9** és **Név 10**, **Név 12** tanúkenti meghallgatására, **Név 8** ismételt tanúkenti meghallgatására, **Név 2** és **Név 4** szembesítésére. Az elsőfokú bíróság nem hallgatta meg **Név 3** t, **Név 6** t sem az ... Bankkal kötött ügylettel összefüggésben. A törvényszék nem várta meg az ... Bank által az alperesnek ígért válasz beérkezését, és nem várta meg a bírósági megkeresésre a NAV választ sem.

Iratellenes az a megállapítás, mely szerint az alperes nem jelölte meg, hogy az egyes tanúkat milyen körülményekre kívánja meghallgatni, és nem fogadható el az az elsőfokú álláspont, mely szerint tanúkkal nem lehet eredményesen bizonyítani az ügyben.

Téves és iratellenes azon megállapítás, hogy semmilyen peradat nem támasztja alá azt, hogy az alperes vállalkozói díjat fizetett volna ki a felperesnek, ezt ugyanis okiratok és tanúk is igazolják. Az nonszensznek tekinthető, hogy az ... Bank nyilatkozata szerint a kifizetésre jogcím nélkül került sor. Sérelmezte, hogy egyes okirati bizonyítékokat, így a 22/A/1.szám alatti szerződést is az elsőfokú bíróság indokolatlanul mellőzött a bizonyítékok mérlegelése során. Hangsúlyozta, hogy az önkormányzatokat nem vezette ajándékozási szándék. Ezzel ellentétben azonban az elsőfokú bíróság ítéletéből az következik, hogy a felperesnek nem kellett folyósítania a vállalt támogatási összeget, ehhez képest a kivitelezés csökkent műszaki tartalommal valósult meg, ugyanakkor a támogatás helyett színlelt kölcsönként átadott díj megfizetésére is igényt tarthat. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem teljesítette a visszterhes támogatási szerződés alapján őt terhelő támogatási kötelezettségét. 2006. június 30-án a felek visszterhes szerződést kötöttek, a kölcsönügyletre vonatkozóan azonban az önkormányzat szerződéskötési szándéka hiányzott. Nem vitás az sem, hogy mind a kölcsön felvevő, mind a kölcsönadó részéről ágazati jogszabályokba ütközött a perbeli kölcsönszerződés. Az a tény, hogy a felperes bűncselekményt is elkövetett volna a kölcsön nyújtásával nem jelenik meg az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában. Példátlanak tekinthető, hogy a törvényszék nem várta be a megkeresésére adandó NAV választ. A Cstv. 38. § (3) bekezdésével kapcsolatos elsőfokú érvelés is téves, tekintettel arra, hogy a felperes ellen jelenleg nincs felszámolási eljárás folyamatban, ezért a BH2008.307.számú eseti döntés a jelen ügyben nem irányadó. Az elsőfokú bíróság álláspontja e körben azért is alaptalan, mert a beszámítási kifogás olyan szerződéseken alapul, amelyek a mai napig is fennállnak a felek között, azok fennálltát a korábban folyamatban volt és már befejeződött felszámolási eljárás nem érintette. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel a Cstv. 47. § (1) bekezdésében írtakra.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy a jelen perbeli tényállással azonos tényállás alapján a Kúria, illetőleg a Fővárosi, majd a Győri Ítéletábrla is több jogerős ítéletet hozott. A jelen perben pedig nem merült fel olyan adat, amely az ezektől való eltérést indokolná. Valamennyi korábbi jogerős ítélet egyértelmű azt illetően, hogy a perbeli kölcsönügylet nem mosható össze az érintett beruházás finanszírozási rendszerével kapcsolatos problémákkal. Az

alperes által hivatkozott támogatásra vonatkozó megállapodás feltételtől függő megállapodás volt, amely szerződés felfüggesztő feltétele nem teljesült. A módosított kölcsönszerződések egyértelműen tartalmazzák a kölcsönösséget, valamint a víziközmű társulatok és az önkormányzatok kötelezettségét. Helytálló az is, hogy a felperes átmeneti segítségként biztosította a kölcsönt. Az előzményi perekben eljáró bíróságok következetesen és egybehangzó módon mérlegelték az alperesi fellebbezésben hivatkozott valamennyi tanúvallomást, és mindezek figyelembevételével állapították meg, hogy az alperes szerint jogellenesen elmulasztott támogatásra vonatkozó megállapodás feltételtől függő megállapodás volt, amelyek feltételei nem teljesültek. Kiemelten hivatkozott e körben **Név 3** és **Név 2** tanúvallomására. Rámutatott, hogy amennyiben a felek ügyleti akarata valójában vissza nem térítendő támogatásra irányult volna, akkor a felperes nem ragaszkodhatott volna a visszafizetés biztosítékhoz kötéséhez, illetve annak szerződésbe beépítéséhez és a szerződés nem rendelkezett volna külön arról, hogy milyen feltétel teljesülése esetén milyen ütemezésben kell az összeget visszafizetni. Lényegében az állapítható meg, hogy az alperesi jogi képviselő által előterjesztett fellebbezési hivatkozás valamennyi állítását az alperesi törvényes képviselő nyilatkozata cáfolja. Az 1.513.000.000 forintos követelés beszámítására irányuló kérelem azon alapul, hogy a felperes nem teljesítette az alapítványi támogatásra vonatkozó kötelezettségét, e körben azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy ez egy feltételtől függő megállapodás volt. Fenntartotta azt az elsőfokú eljárás során már kifejtett álláspontját, hogy valamennyi beszámítani kívánt igény a Cstv. rendelkezései alapján elenyészett, a jelen perben nem érvényesíthető. E körben nem annak van jelentősége, hogy a felszámolási eljárás jelenleg folyamatban van-e, hanem a felszámolási eljárás kezdő időpontjának (2012.november 15.) illetőleg annak, hogy a Cstv. 35. § (1) bekezdése szerint az adós gazdálkodó szervezet valamennyi tartozása ebben az időpontban lejárttá, esedékessé vált. Az adóssal szemben a felszámolási eljárásban hitelezőként az alperes pedig nem jelentkezett be. A felszámolás elrendelését követően keletkező esetleges igény vonatkozásában a Cstv. 37. § (2) bekezdése szerinti feltételek fennálltát az alperes nem igazolta. Hivatkozott a BDT2009.111.számú eseti döntésére.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélet tábla azzal egészíti ki és pontosítja, hogy a felperes ellen 2012. november 15-2016. május 11. között felszámolási eljárás volt folyamatban, melynek során a jelen per alperese hitelezői igényt nem jelentett be. A 2207. szeptember 3-i szerződés a korábbi, 2006. november 23-án kötött kölcsönszerződés módosítása volt, amit a felperes, az alperes és az **Cég 1** Társulat írt alá. A módosítás 3.a) pontja szerint az alperes tartozását a szerződés mellékletét képező nyilatkozattal a Társulat átvállalta. Ez a melléklet a 2007. október 1-i tartozásátvállaló nyilatkozattal azonosítható.

Az így kiegészített tényállás alapján az elsőfokú ítélet az érdemi felülbírálatra alkalmas, a fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a fenti kiegészítéssel és pontosítással helyes tényállást állapított meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott.

Az elsődleges fellebbezési kérelmet illetően az alperes arra hivatkozott, hogy a törvényszék több tényállási elemet is iratellenesen állapított meg, a bizonyítási eljárást a Pp. szabályaiba ütközően folytatta le, mérlegelési tevékenysége nem felelt meg a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak.

Az alperes a fellebbezésében maga sem vitatta azt a tényt, hogy a kapott állami támogatást kizárólag a szennyvízhálózat megépítésére kívánták az önkormányzatok elszámolni, holott az a tisztítótelep létesítését is szolgálta. Ezért nem tekinthető iratellenesnek, okszerűtlennek az elsőfokú bíróságnak

az a következtetése, hogy az önkormányzatok a költségeket rosszul mérték fel. A megállapítás nem kizárólag és elsődlegesen a költségekösszepszerűségére, hanem az azok fedezetéül szolgáló forrásokra vonatkozik.

Az elsőfokú ítélet tényyszerűen tartalmazza, hogy a felperes és a **Név 11** alapítvány közötti támogatási szerződést az alapítvány mondta fel. Az alperes a beszámítási kifogását többek között arra alapította, hogy a felperes felróható magatartása miatt nem jutott alapítványi támogatáshoz. A beszámítási kifogást azonban az elsőfokú bíróság az 1991. évi XLIX. tv. (Cstv) 38.§ (3) bekezdésére utalással aaptalannak találta. A felperes ellen indult felszámolási eljárásba történt hitelezői bejelentés hiányában irreleváns, hogy az alperes az aaptalan beszámítási kifogását milyen felperesi magatartásra alapította. Az elsőfokú ítélet a fellebbezésben írtaktól eltérően nem tényként állapítja meg, hogy az önkormányzatoknak titkos fenntartása volt a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor, erre csak mint lehetőségre utal - helyesen - azzal, hogy az ilyen egyoldalú rejtett indok az szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

A lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatos alperesi fellebbezési érvelés ugyancsak nem foghat helyt. Az alperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlenül, következtetlenül értékelte az egyes tanúvallomásokat elfogulatlannak illetőleg elfogultnak. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a tanúvallomásoknak a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése során annak megállapításakor, hogy a tanú elfogultnak vagy elfogulatlannak tekinthető-e nem csupán annak van jelentősége, hogy a tanú korábban képviselője volt-e valamely peres félnek, vagy valamely peres fél érdekkörébe tartozó más jogi személynek hanem az is, hogy a fennálló gazdasági érdekazonosság mellett a tanú vallomása mennyiben feleltethető meg az egyéb peradatoknak. A tanú vallomásának értékelésekor a bíróságnak figyelemmel kell lennie a tanú meghallgatás körülményeire így többek között arra is, ha a tanú egyes kérdésekre a válaszádat megtagadja, illetőleg, ha a vallomása önellentmondásos (ez különösen igaz a jelen perbeni esetben **Név 2** tanúvallomásával kapcsolatban).

Mindezekre figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelési szabályokat akkor, amikor **Név 3**, **Név 2**, **Név 6** valamint **Név 5** tanúvallomásait értékelte és **Név 3**, **Név 2** tanúvallomását elfogultnak találta.

Az ítéltábla a fellebbezésben írtakra figyelemmel rámutat, hogy az elsőfokú bíróság **Név 6** tanúvallomásának értékelése során is helyesen járt el, tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság által is helyesnek tartott elsőbírói álláspont szerint az önkormányzat egyoldalú, rejtett indoka, szándéka nem eredményezheti a szerződés semmiségét. A tanúnak a fellebbezésben is részletezett vallomása egyértelmű azzal kapcsolatban, hogy a felperes szándéka az írásba foglalt szerződéssel azonos módon kölcsön nyújtására irányult. A tanú vallomásából megállapítható, hogy bár a tanú kifejezetten tiltakozott a kölcsönszerződéssel szemben, azt az alperes mégis elfogadta. Erre tekintettel nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomást tévesen értékelte volna.

Az kölcsönszerződés megkötése szempontjából és a beszámítási kifogás megalapozatlansága folytán érdektelen, hogy **Név 8** vallomása szerint a felperes kifejezett kötelezettséget vállalt-e az alapítványi támogatás folyósítására. A tanú nem állította, hogy az alapítványi támogatás kérdése nem került szóba. Azt adta el, hogy a perbeli kölcsönszerződés létrejöttének körülményeire nyilatkozni nem tud, annak hátteréről közvetett információja sincs. Nem voltak ismertek számára a **Név 11** támogatás részletei sem. A tanúnak az az állítása, hogy a **Név 11**-n keresztül a támogatás biztosítása nem kötelezettségvállalás, csupán egy felajánlás volt a felperes részéről valóban nem feleltethető meg maradéktalanul a 2006. június 30-i vállalkozási szerződés módosítás azon kitételének, mely szerint „vállalkozó feltételeesen, de visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy a beruházási

források fenti arányában az alapítványi támogatást a támogatási szerződés feltételeinek megfelelően a számlák finanszírozásához szükséges mértékben határidőre és folyamatosan biztosítja". A **Név 11** támogatás nem vitatottan nem valósult meg, a per tárgyát képező kölcsönszerződés szerint az alperes terhelő fizetési kötelezettség esedékessége vagy fennállta a kölcsönszerződés szövegéből megállapíthatóan nem hozható összefüggésben az alapítványi támogatás megvalósulásával vagy meghíúsulásával, ezért a tanúvallomásnak ez a pontatlansága nem jelenti azt, hogy a vallomás teljes egészében figyelmen kívül hagyható lenne.

Az elsőfokú bíróság indokát adta annak is, hogy a per során a más eljárások iratanyagából ismertetett tanúvallomásokat meghaladóan a tanúk ismételt meghallgatását miért mellőzte. Osztja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy a perbeli kölcsönszerződést követően kötött banki finanszírozási szerződés nem érintette az ügy érdemét, ezért **Név 9**, **Név 10** és **Név 11** tanúkenti meghallgatása szükségtelen. Ugyanilyen okból volt mellőzhető **Név 12** tanúkenti meghallgatása is. A korábban kifejtettek alapján **Név 8**-nak a **Név 11** támogatással kapcsolatos kötelezettségvállalás jellegére vonatkozó ismételt meghallgatásától nem várható eredmény, illetőleg annak az ügy érdemi szempontjából nincs is jelentősége. Erre figyelemmel a törvényszék okszerűen mellőzte a tanú meghallgatását. Az alperes nem jelölte meg konkrétan, hogy a már ismertetett tanúvallomást meghaladóan milyen további kérdésekre kívánja meghallgatni **Név 3t**, ezért a tanú meghallgatását ugyancsak megalapozottan mellőzte a törvényszék. Az alperes **Név 4** tanúkenti meghallgatását a 22. sorszám alatti beadványában arra vonatkozóan kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés ismeretei szerint mennyiben felelnek meg ágazati jogszabályoknak. Ennek azonban a későbbiekben kifejtendők szerint a jelen perben ugyancsak nincs jelentősége, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan mellőzte e tanú meghallgatását is.

Az alperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság okirati bizonyítékokat egyáltalán nem vont mérlegelési körébe, illetőleg nem várta be az ... Bank és az adóhatóság bírósági felhívásra adandó válaszát sem.

A fellebbezés iratellenesen hivatkozik arra, hogy a 22/A/1. alatti szerződést az elsőfokú bíróság nem, illetőleg nem megfelelően értékelte. Az elsőfokú ítélet a 11. oldalán számot ad arról, hogy a háromoldalú megállapodást a **Cég 2 Kft.** nem írta alá, így az nem jött létre. Egy létre nem jött háromoldalú megállapodás nem értelmezhető úgy, hogy az az azt aláíró két fél vonatkozásában kötelezettségeket vagy jogosultságokat keletkeztetne. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte beleértve ezekbe az okirati bizonyítékokat is. A törvényszék indokát adta annak is, hogy miért tartotta szükségtelennek az 54. sorszám alatti megkeresést követően a NAV ismételt megkeresését illetőleg a perbeli jogvita elbírálása során miért nincs jelentősége az ... Bankkal utóbb kötött szerződésnek.

Mindezekre figyelemmel az alperesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló elsődleges fellebbezési kérelme nem foghatott helyt.

A másodlagos fellebbezési kérelmet illetően az ítélet tábla teljeskörűen osztja az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy a perbeli kölcsönszerződés semmisége nem állapítható meg. A 2007. szeptember 3-ai megállapodás és a 2007. október 1-i tartozásátvállaló nyilatkozat nem értelmezhető úgy, hogy az az önkormányzat kezességvállalását megszüntette. A 2007. szeptember 3-i szerződésmódosítás tartalmazza a kezességvállalást. A 2007. október 1-i irat ettől eltérő vagy a kezességvállalást módosító rendelkezést nem tartalmaz.

Az ítélet tábla teljeskörűen osztja az elsőfokú bíróság álláspontját azzal kapcsolatba, hogy az ágazati jogszabályokba ütközés nem alapozza meg a kölcsönszerződés semmiségét. A törvényszéknek az

ekörben kifejtett indokolása helytálló, azt az ítéletábra megismételni nem kívánja, arra ezúttal csak utal.

Helytálló, hogy az alperes nem igazolta azt, hogy az egyes vállalkozási díj számlákból eredő követelések engedményezése miként lenne elszámolható a kölcsön teljesítéseként, mint ahogy azt sem igazolta, hogy a nyújtott kölcsön lényegében az alapítványi támogatással lenne azonos. Az ítéletábra hangsúlyozza, hogy a perbeli kölcsönszerződés a kölcsön visszafizetésének esedékességét egyértelműen meghatározta, azt semmilyen módon nem tette függővé egy korábbi alapítványi támogatás megvalósulásától vagy meghiúsulásától. Helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság az ítéletében, hogy az írásba foglalt tartalommal egyezően a kölcsönszerződés létrejöttét támasztja alá az a körülmény, hogy az alperes és a társulat elismerték a tartozásukat, azt részben teljesítették is, újabb szerződés megkötésével megerősítették a megállapodás kölcsönjellegét és még a visszafizetés alternatív módjában is megállapodtak a kölcsönadóval.

A beszámítási kifogással kapcsolatban az ítéletábra ugyancsak osztja az elsőfokú bíróság álláspontját. Tény - és ezt az alperes sem vitatta - hogy a felperes ellen folyamatban volt felszámolási eljárásban az alperes hitelezői igényt nem terjesztett elő. A törvényszék által is meghivatkozott Cstv. 38. § (3) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni. A Cstv. 37. § (3) bekezdése ugyancsak egyértelmű rendelkezést tartalmaz, hogy a Cstv. 37. § (1) és (2) bekezdésében foglalt esetekben a 180 napos igénybejelentési határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. A hitelezői igénybejelentés hiánya tehát azt eredményezte, hogy az alperes a jelen perben beszámítani kívánt követelését elvesztette a felperessel szemben. Ezen a tényen nem változtat az a körülmény, hogy a felperessel szemben a felszámolási eljárás utóbb megszüntetésre került, és a felperes a mai napig működő cég. A Cstv. 37. § (3) bekezdése szerinti jogvesztés ugyanis a bejelentési határidő elmulasztásával bekövetkezik, az így elvesztett jog nem éled fel, mert erre vonatkozó jogszabályi rendelkezést sem a Cstv., sem a Ptk., sem más jogszabály nem tartalmaz.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta. A másodfokú eljárásban vesztes alperes a Pp. 239. § és 78.§ (1) bekezdése alapján köteles a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1), (2), (5) és (6) bekezdése alapján a felperesnek járó ügyvédi költség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét e jogszabályi rendelkezések alapján a másodfokú eljárásban figyelembe vehető 26.088.295,- forint pertárgyérték alapul vételével az ítéletábra 490.000,- Ft + Áfa, azaz összesen 622.300,- forintban állapította meg. A feljegyzett fellebbezési illetéket az alperesnek az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 5.§ (1) bekezdés b) pontja alapján fennálló személyes illetékmentességére figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM. 13. § (1) bekezdés és 14.§ alapján az állam viseli.

Győr, 2020. január 29.

Dr. Zámbo Tamás sk.  
a tanács elnöke

Dr. Szalay Róbert sk.  
előadó bíró

Dr. Szabó Péter sk.  
bíró

